

Enstitüsü : Lisansüstü Eğitim Enstitüsü
Dalı : Eğitim Bilimleri
Programı : Eğitim Yönetimi ve Planlaması
Tez Danışmanı : Prof. Dr. Ebru OĞUZ
Tez Türü ve Tarihi : Yüksek Lisans – Haziran 2022

ÖZET

Çalışmanın amacı okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri ile öğretmen motivasyonu arasındaki ilişkiyi incelemektir. Araştırma tarama modellerinden ilişkisel tarama modeli kullanılarak yapılmıştır. Araştırmanın evrenini 2021-2022 eğitim öğretim yılında Azerbaycan'ın Tovuz ilinde, Tovuz ili Eğitim Müdürlüğü'ne bağlı olan devlet okullarında görev yapmakta olan 2938 öğretmen oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise bu evrenden rastgele küme örnekleme yolu ile seçilmiş 477 öğretmen oluşturmuştur. Çalışmada veri toplama aracı olarak, “Okul Müdürlerinin Yaratıcı Liderlik Özelliği Ölçeği” ve “İçsel, Dışsal ve Yönetmel Faktörler Bağlamında Öğretmen Motivasyon Ölçeği” kullanılmıştır.

Araştırma sonucuna göre, okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri öğretmenlerin cinsiyet, yaş ve kıdem yılı değişkenlerine göre farklılık göstermemektedir. Eğitim düzeyi değişkenine göre yaratıcı liderliğin girişimcilik ve etkili iletişim ve farklılık boyutlarında anlamlı düzeyde farklılık bulunurken, yeniliğe ve değişime açıklık boyutunda farklılık bulunmamıştır. Öğretmenlerin çalıştıkları okulun yerleşim yeri değişkenine göre yaratıcı liderliğin tüm alt boyutlarında anlamlı düzeyde farklılık bulunmuştur. Öğretmenlerin çalıştıkları okulun yerleşim yeri değişkenine göre okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özelliği olan girişimcilik ve etkili iletişim, yeniliğe ve değişime açıklık ve farklılık boyutlarının anlamlı düzeyde farklılaştığı ve bu farklılaşmada il ve ilçe merkezindeki okullarda çalışan öğretmenlerin köy okullarında çalışan öğretmenlere kıyasla okul müdürlerini daha yaratıcı buldukları görülmüştür. Öğretmen motivasyonunu içsel faktörler, dışsal faktörler ve yönetmel faktörler boyutunda öğretmenlerin çalıştıkları okulun yerleşim yeri değişkenine göre anlamlı düzeyde bir farklılığın olduğu görülmüştür. İl ve ilçe merkezinde çalışan öğretmenlerin motivasyon düzeyleri köy okullarında çalışan öğretmenlerden anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştur.

Araştırmada, alt boyutlara ilişkin elde edilen bulgularda, okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri (girişimcilik ve etkili iletişim, yeniliğe ve değişime açıklık ve farklılık) ile öğretmenlerin motivasyonları (içsel faktörler, dışsal faktörler ve

yönetmel faktörler) arasında ve tüm alt boyutlarda pozitif yönlü anlamlı bir ilişkinin olduğu görölmüştür. Sonuçlar okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özelliklerinin öğretmen motivasyonu üzerinde orta düzeyde etkiye sahip olduğunu göstermektedir. Okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özellikleri öğretmen motivasyonunun içsel faktörler boyutunun %38'ini, dışsal faktörler boyutunun %22'sini ve yönetmel faktörler boyutunu ise %48'ini açıklamaktadır.

Eğitim bakanlığı, il ve ilçe eğitim müdürlüğü okul müdürlerinin yaratıcı liderlik özelliklerini geliştirmesine adına eğitimler düzenleyerek okul müdürlerinin yaratıcı özelliklerini geliştirebilir. İlaveten öğretmen motivasyonuna etki eden diğer değişkenler araştırılarak, öğretmen motivasyonunu yükseltilmesi adına farklı uygulamalar yapılabilir.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Motivasyonu, Yaratıcı Liderlik, Okul Müdürü, İlkokul ve Ortaokul Öğretmeni, Sosyo-Demografik Değişkenler

University: Istanbul Kültür University
Institute: Institute of Graduate Studies
Department: Education Sciences
Programme: Education Management and Planning
Thesis Advisor: Prof. Dr. Ebru OGUZ
Degree Awarded and Date: Master's Thesis – June 2022

ABSTRACT

The aim of the study is to examine the relationship between the creative leadership characteristics of school principals and teacher motivation. The research was conducted using the relational scanning model, one of the scanning models. The population of the research consists of 2938 teachers working in public schools affiliated to the Tovuzili Education Directorate in Tovuz province of Azerbaijan in the 2021-2022 academic year. The sample of the study consisted of 477 teachers who were randomly selected from this universe by cluster sampling. In the study, "Creative Leadership Scale of School Principals" and "Teacher Motivation Scale in the Context of Internal, External and Administrative Factors" were used as data collection tools.

According to the results of the research, the creative leadership characteristics of school principals do not differ according to the variables of teachers' gender, age and seniority. While there was a significant difference in the entrepreneurship, effective communication and diversity dimensions of creative leadership according to the education level variable, there was no difference in the dimension of openness to innovation and change. A significant difference was found in all sub-dimensions of creative leadership according to the location variable of the school where the teachers work. It has been observed that the dimensions of entrepreneurship and effective communication, openness to innovation and change, and diversity, which are the creative leadership characteristics of school principals, differ significantly according to the settlement variable of the school where the teachers work, and in this differentiation, the teachers working in the schools in the city and district centers find the school principals more creative than the teachers working in the village schools. It has been observed that there is a significant difference in the dimensions of teacher motivation in terms of internal factors, external factors and administrative factors, according to the settlement variable of the school where the teachers work. The

motivation levels of teachers working in provincial and district centers were found to be significantly higher than teachers working in village schools.

In the research, it was found that there was a positive and significant relationship between school principals' creative leadership characteristics (entrepreneurship and effective communication, openness to innovation and change and diversity) and teachers' motivations (internal factors, external factors and administrative factors) and in all sub-dimensions. was found to be. The results show that the creative leadership characteristics of school principals have a moderate effect on teacher motivation. Creative leadership characteristics of school principals explain 38% of the internal factors, 22% of the external factors and 48% of the managerial factors of teacher motivation.

The Ministry of Education, provincial and district education directorates can develop the creative qualities of school principals by organizing trainings for them to develop their creative leadership qualities. In addition, other variables that affect teacher motivation can be investigated and different applications can be made to increase teacher motivation.

Keywords: Teacher Motivation, Creative Leadership, School Principal, Primary and Secondary School Teacher, Socio-Demographic Variables